

IV საერთაშორისო კონფერენცია
ტაო-კლარჯეთი

4ND INTERNATIONAL CONFERENCE
TAO-KLARJETI

პროგრამა

სექტემბერი 21-24 SEPTEMBER

PROGRAM

თბილისი 2016 TBILISI

კონფერენციის ოფიციალური სამუშაო ენები:

ქართული, ინგლისური, თურქული

მოსხენებების რეგლამენტი: 15 წუთი

მისამართი:

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის

ბოტანიკის ინსტიტუტი

თბილისი, ბოტანიკურის N1

9:30 - 10:30

რეგისტრაცია

10:30 - 11:00

ოფიციალური გახსნა

11:00 - 13:00

პირველი სხდომა, A სექცია

ისტორია

სხდომის ხელმძღვანელი ბუბა კუდავა

*თეიმურაზ ხუციშვილი,
ანა იმედაშვილი*

ჰაგიოგრაფიულ ძეგლებში მოხსენიებული მონასტრების იდენტიფიკაციისათვის

ბუბა კუდავა

ტაო-კლარჯეთი: საფორტიფიკაციო ნაგებობები და თავდაცვის სისტემა (პრობლემები, დაკვირვებები, პერსპექტივები)

*სამი პატაჯი,
ოზლემ ორალი*

შუა საუკუნეების ციხეები და კოშკები არტაანში

ლევან ნიქარიშვილი

ახალი ძეგლები და გარემოებები კლარჯეთის საფორტიფიკაციო ნაგებობების შესწავლისათვის

ნიკოლოზ ყლენტი

ტაო-კლარჯეთის ახლადგამოვლენილი თავდაცვითი ნაგებობების შესახებ

დისკუსია

13:00 - 14:00

შესვენება

11:00 - 13:00

პირველი სსღომა, B სექცია

ენათმეცნიერება

სხდომის ხელმძღვანელი ნერიმან ალბაირაძი

ნინო ჯორბენაძე

ხანძთა თუ ხანცთა, ხანძთელი თუ ხანცთელი?

ნერიმან ალბაირაძი

სოფელ ვანისხევის მიკროტოპონიმია

ხატია ჯანგავაძე

ქართული ენის ტაოური და იმერხეული დიალექტების თანხმოვანთა სისტემაში არსებული მსგავსება-განსხვავებანი

მაია კიკვაძე

ზმნურ ფუძეთა სემანტიკური ნიუანსები კლარჯულში

ნათია ფონიავა

ზანიზმებისათვის ისტორიული კლარჯეთის ტოპონიმიაში

ეთერ შენგელია

ხეხლის აღმნიშვნელი ლექსიკა ტაო-კლარჯეთის მკვიდრთა და ქართველ მუჰაჯირთა მეტყველებაში

დისკუსია

13:00 - 14:00

შესვენება

14:00 - 16:00

მეორე სხდომა, A სექცია

**კოდიკოლოგია-ტექსტოლოგია /
ხელვნების ისტორია**

სხდომის ხელმძღვანელი დალი ჩიტუნაშვილი

*ზაზა ალექსიძე,
დალი ჩიტუნაშვილი*

უცნობი ქართული ხელნაწერები ტაო-
კლარჯეთიდან

ალბერტ ტენ კაატუ

ტაო-კლარჯეთი, როგორც ბიზანტიური
მართლმადიდებლობის ტექსტური
ასიმილაციის აკვანი

თინათინ ბოლქვაძე

„გრიგოლ ხანცთელის ცხოვრება“ და ნიკო
მარის იაფეტური თეორია

ნინო ქავთარია

კამარათა მხატვრული გაფორმება ტაო-
კლარჯეთში დასურათებულ ქართულ
ხელნაწერთა დეკორში

*ეკა დულაშვილი,
ქეთევან ტატიშვილი*

საუფლო დღესასწაულების საგალობელთა
თარგმანები მიქაელ მოდრეკილის იადგარში

დისკუსია

14:00 - 16:00

მეორე სსღომა, B სექცია

ეთნოლოგია / ფოლკლორი

სხდომის ხელმძღვანელი მაღსაზ ჩონარაძე

გიულ მუქერემ ოზთურქი ართვინის ადგილობრივი ზეპირსიტყვიერების შეფასებისთვის

მაღსაზ ჩონარაძე კლარჯ და აჭარელ მუჰაჯირთა შთამომავლების კოლექტიური მემსიერების ზოგიერთი საკითხი თანამედროვე თურქეთში

ნუგ ზარ მგელაძე სამეურნეო ნაგებობების ისტორიიდან საქართველოში: კლარჯული „ნალია“

ჰასან ბულრული ართვინის ფესტივალების ეთნოგრაფიული და ფოლკლორული მახასიათებლები

ერდოღან ალთინქაინაქი მშობიარობასთან დაკავშირებული საკითხები მედიანჯიქის ქართველებში

დისკუსია

10:00 - 12:00

პირველი სხდომა, A სექცია

ისტორია / წყარომცოდნეობა /

ხელოვნების ისტორია

სხდომის ხელმძღვანელი ზაზა სხირტლაძე

*ზაზა სხირტლაძე,
ქეთევან ტრაპაიძე*

ანისის წმ. გრიგოლ განმანათლებლის ეკლესიის
ისტორიისთვის

გიორგი ჭეიშვილი

ანისი ქართულ-ბერძნულ ურთიერთობათა
კონტექსტში

ვლადიმერ კეკელია

რამდენიმე შესწორება ანისის ეპიგრაფიკაში
წმ. გრიგოლ განმანათლებლის ეკლესიის
სომხური წარწერები

ანდრეი ვინოგრადოვი

სინკოთის ეკლესია და მისი ადგილი
აღმოსავლეთ ქრისტიანულ არქიტექტურაში

კორნელია ჰორნი

ოშკის მშენებლობა, საქართველოს
გაერთიანება: ეკლესიის არქიტექტურა და
ტაო-კლარჯეთის დეკორატიული პროგრამები
პოლიტიკურ ამბიციათა სამსახურში

ირინე გივიაშვილი

რატომ გადმოაბრძანა დავით აღმაშენებელმა
ხახულის ხატი გელათის მონასტერში?

დისკუსია

12:00 - 13:00

შესვენება

10:00 - 12:00

პირველი სხდომა, B სექცია

**ისტორია / არქეოლოგია / ტურიზმი /
თანამედროვე ტექნოლოგიები**

სხდომის ხელმძღვანელი **პანტაუნტ ჯაფარიძე**

ვახტანგ ჯაფარიძე

ტაო-კლარჯეთის არქეოლოგიური ძეგლების
შესწავლის თემატიკის საკითხისთვის

*ოსმან აითეჟინი,
იუნუს ემრე აითეჟინი*

შავშეთის (სათლელის) ციხესიმაგრის ქვისა და
კერამიკის არტეფაქტები

ბებურ გოზალიშვილი

კლარჯეთის მინისქვეშა ნაგებობები

*ესერ ოზთაშვი
გულთეჟინი,
ესრა ორჰანი*

აღმოსავლეთ შავიზღვისპირეთში წყალსაცავში
ჩაძირვას გადარჩენილი ორი ისტორიული
მეჩეთი

*ლალი ეზუგბაია,
ერეკლე ასტახიშვილი,
გიორგი კაციტაძე*

სასწავლო-სამეცნიერო ტურიზმი ტაო-
კლარჯეთში. შედეგები და პერსპექტივები
(თავისუფალი და აგრარული
უნივერსიტეტების მაგალითზე)

*მალხაზ ლეკვიშვილი,
ნანა ლეკვიშვილი,
ალექსანდრე
გიორგობიანი*

3D ლაზერული სკანირების როლი
კულტურული მემკვიდრეობის,
არქიტექტურული და მონუმენტური ფერწერის
ძეგლების, კონსერვაცია და რესტავრაციაში
ოშკის ტაძრის მაგალითზე

დისკუსია

12:00 - 13:00

შესვენება

13:00 - 15:00

მორა სსლომა, A სექცია

ისტორია / წყარომცოდნეობა

სხდომის ხელმძღვანელი ბორა საითიძე

მიხეილ ბახტაძე

ქართული და ბიზანტიური ტიტულატურის ურთიერთმიმართება ბაგრატიონთა საგვარეულოში IX-X საუკუნეებში

თამილა გოგოლაძე

გარსევანიშვილების საგვარეულო გრაგნილი ბაგრატ IV კურაპალატის პირველი ქორწინების შესახებ

არკადი აკოფოვი

თორთუმის რეგიონის სომეხი მოსახლეობა XVI საუკუნიდან XIX საუკუნის პირველ მესამედამდე

გორა საითიძე

გერმანელი მეცნიერი და მოგზაური ვილი რიკმერ რიკმერსი ლაზისტანისა და აჭარის შესახებ

მანანა ჯავახიშვილი

მესხეთის ქართველი კათოლიკეები XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე (პროსოპოგრაფიული კვლევა)

როინ ყავრელიშვილი

რამდენიმე თურქული დოკუმენტი ტრაპიზონის საზავო მოლაპარაკებების შესახებ

დისკუსია

13:00 - 15:00

მეორე სხდომა, B სექცია

კოდიკოლოგია-ტექსტოლოგია

სხდომის ხელმძღვანელი რამაზ ხალვაში

*ექვთიმე
კოჭლამაზაშვილი*

ალიტერაციით გამართული საგალობლები
გიორგი მთაწმიდელის „პარაკლიტონში“

ციალა ოჩხიკიძე

იოანე მტბერის შობისადმი მიძღვნილი
საგალობლების მიმართება ჰიმნოგრაფიული
კანონის ბიბლიურ გალობებთან

ნესტან სულავა

სახისმეტყველებითი ასპექტები წმ. აბოსადმი
მიძღვნილ საგალობლებში მიქაელ მოდრეკილის
კრებულის მიხედვით

რამაზ ხალვაში

„გრიგოლ ხანცთელის ცხოვრება“
(ტექსტოლოგიური ანალიზი)

დისკუსია

10:00 - 12:00

პირველი სსლომა, A სექცია

ხელოვნების ისტორია

სხდომის ხელმძღვანელი კიტი მანაშელი

კიტი მანაშელი

ისტორიის ვიზუალიზაცია. კონსტანტინე პორფიროგენეტის *De Ceremoni*-ის და ოშკის ქტიტორთა პორტრეტები

ნინო ქიჭინაძე

ტაო-კლარჯეთის ტაძრების მთავარანგელოზთა საფასადო რელიეფები იკონოგრაფიის ფორმირების პერსპექტივიდან (დოლისყანის და ოშკის მაგალითზე)

თაჰსინ ქორქუთი

ოშკის ტაძრის გეომეტრიულ პლასტიკური პროგრამა

ირმა მათიაშვილი

მოოჭვილი ჯვარი ოშკის საფასადო დეკორში

მედეა გუნია

გოგიუბა და კუმურდო (გუბათქვეშა აფრა-ტრომპებში წარმოდგენილი ფიგურული რელიეფების სემანტიკა)

ნანა ბურჭულაძე

დავით კურაპალატის ჯვრის იკონოგრაფიისთვის

ანა გელაშვილი

ბალვანას მონასტერი შავშეთში

დისკუსია

12:00 - 13:00

შესვენება

10:00 - 12:00

პირველი სხდომა, B სექცია

ენათმეცნიერება

სხდომის ხელმძღვანელი რუსუდან სალინაძე

რუსუდან რამიშვილი

ზმნის ორგანული და აღწერითი
წარმოებისათვის ჩვენებურების ქართულში

რუსუდან სალინაძე

რთულ სიტყვათა ნაირსახეობანი კლარჯულში

ნინელი ჭოხონელიძე

ზოგი საკუთრივ დიალექტური ლექსიკური
ომონიმის ისტორიისათვის ჩვენებურების
ქართულში

ნინო ხახიაშვილი

ძველი ქართული ლექსიკა ჩვენებურების
ქართულში

*ნანა ხოჭოლავა-
მაჭავარიანი*

„ქართლის ცხოვრებაში“ დადასტურებული
ერთი ტოპონიმის გაგებისათვის

დისკუსია

12:00 - 13:00

შესვენება

13:00 - 15:00

მორა სხდომა, A სექცია

ხელოვნების ისტორია / ისტორია

სხდომის ხელმძღვანელი ბურამ ყიფიანი

დავით ნაჭატაკიანი

იშხნის ტაძრის სტრატეგრაფიულ პრობლემებთან დაკავშირებული ახალი კვლევები

გურამ ყიფიანი

ჩამხუსის ტეტრაკონქი (არქიტექტორის გეომეტრიული აზროვნება)

ერგა შნეურსონი

მესვეტეთა საგა: ასკეტიზმი და პოლიტიკა შუა საუკუნეების საქართველოში – ოშკის ტაძარი

ფაჰრიე ბაირამი

ორაფსიდიანი ეკლესიები ტაო-კლარჯეთში

გიორგი გაგოშიძე

იშხნის გუმბათის ყელის შეღვსილობაზე გამოვლენილი ძველი ქართული მინანქრები და გუმბათის კონსტრუქციის დეტალები

არფინე ასრიანი

ჯვრის გამოსახულებები X-XI საუკუნეების ტაოს ძეგლებში

დისკუსია